

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นการศึกษาโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างวิธีวิจัย 2 ลักษณะ คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและขั้นตอนระเบียบวิธีวิจัย โดยแยกตามรายวัตถุประสงค์ของการวิจัยประกอบด้วย ข้อมูลและแหล่งข้อมูล ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. กรอบแนวคิดในการวิจัย
2. ระเบียบวิธีวิจัย
3. สรุปขั้นตอนในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยวิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1. แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของอัตลักษณ์ (Identity) และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Identity)
2. แนวคิดและทฤษฎีทางสังคมและวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ศึกษา ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยม ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ทฤษฎีรูปแบบทางวัฒนธรรม ทฤษฎีนิเวศวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม การปรับปรนทางวัฒนธรรม การปรับตัว และการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม
3. แนวคิดโลกาภิวัตน์ ผู้วิจัยได้ศึกษา ความหมายและลักษณะของโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ และผลกระทบจากโลกาภิวัตน์ต่อสังคมไทย
4. แนวคิดกระบวนการทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ศึกษาความเข้มแข็งของชุมชน ความหมายของชุมชน ลักษณะของชุมชนและชุมชนที่มีความเข้มแข็ง การมีส่วนร่วมของชุมชน ความหมายของการมีส่วนร่วม ลักษณะและปัจจัยของการมีส่วนร่วม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อในการศึกษางานวิจัยออกเป็นงานวิจัยด้านการปรับเปลี่ยนของชุมชน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนไทใหญ่

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย โดยศึกษาแยกตามรายวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ผู้วิจัยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant and Participant Observation) การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อย และข้อมูลจากแบบสอบถาม และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) ได้แก่ เอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย วารสาร เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต การศึกษาข้อมูลทางกายภาพ ลักษณะภูมิประเทศ สภาพเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อประกอบการวิเคราะห์ในขณะศึกษาภาคสนาม

1.2 แหล่งข้อมูลด้านศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเก็บข้อมูลจากเอกสาร และผู้ให้ข้อมูลหลักของชุมชนไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนจำนวน 7 ชุมชนไทใหญ่ได้แก่ ชุมชนไทใหญ่ป้อกกาด ชุมชนไทใหญ่บ้านปางหมู ชุมชนไทใหญ่บ้านหมอกจำแป่ ชุมชนไทใหญ่เมืองปอน ชุมชนไทใหญ่บ้านต่อแพ ชุมชนไทใหญ่บ้านป่าขาม และชุมชนไทใหญ่บ้านวียงใต้

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key-Informants) ในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

2.1 กลุ่มผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ ใช้วิธีการสุ่มแบบ Snowball Sampling Technique ได้แก่ ผู้อาวุโส ผู้นำทางวัฒนธรรมในชุมชนไทใหญ่ จำนวน 18 คน

2.2 กลุ่มชาวบ้าน คือ ชาวบ้านไทใหญ่ที่อาศัยอยู่ในชุมชนของไทใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้และผู้ที่มิมีบทบาทในชุมชนไทใหญ่ ในเรื่องวิถีชีวิตความเป็นอยู่ด้านต่าง ๆ เช่น การทำมาหากิน อาชีพ กิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบ Snowball Sampling Technique จำนวน 28 คน

2.3 กลุ่มพระภิกษุ คือ พระภิกษุที่จำพรรษาอยู่ในวัดเมืองปอน วัดต่อแพ วัดปางหมู วัดหมอกจำแป่ วัดม่วยต่อ วัดหลวง และวัดป่าขามที่เป็นพระภิกษุชาวไทใหญ่ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับพระภิกษุที่ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดจำนวน 7 รูป และพระภิกษุที่จำพรรษาในวัดดังกล่าวใช้วิธีสุ่มแบบ Snowball Sampling Technique จำนวน 11 รูป

3. เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างถามเพื่อถามกลุ่มเป้าหมายในประเด็นคำถามเกี่ยวกับด้านวิถีชีวิตของชาวไทใหญ่ การปรับเปลี่ยนและการคงอยู่ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และที่เกี่ยวกับประเพณีปอยส่างลองและประเพณีวันออกหว่า (วันออกพรรษา)

3.2 ศึกษาและสังเคราะห์จากข้อมูลของเอกสารเพื่อให้ทราบถึงบริบททั่วไปของชุมชนไทใหญ่เกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชุมชนไทใหญ่ และวิถีชีวิตของชาวไทใหญ่

3.3 ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยเกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมด้านสังคมและวัฒนธรรม สังเกตวิถีชีวิต การทำมาหากินของคนในชุมชนไทใหญ่ และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non- Participant Observation) คือ ผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมบางส่วน เพื่อเก็บประเด็นและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น แบบแผนในชีวิตประจำวันของชาวบ้านในชุมชนไทใหญ่ สภาพบ้านเรือน ภาษา การแต่งกาย และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนในชุมชน

3.4 ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยกำหนดหัวข้อในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ไม่เน้นความเป็นพิธีการ การสัมภาษณ์นี้ได้ใช้ควบคู่กับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยใช้สำหรับผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา ในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยกำหนดประเด็นหลักในการสัมภาษณ์และจัดทำร่างแบบสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็น จากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบเครื่องมือโดยเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.อนาลโต ปาร์ติเยร์ รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ ชมพูคำ รองศาสตราจารย์อนงค์ศิริ วิหาลย์ พระครูอนุยุตสังฆกิจ และอาจารย์สุรศักดิ์ ป้อมทองคำ เพื่อตรวจสอบเชิงเนื้อหาและข้อคำถามชัดเจน มีความเหมาะสม มีความครอบคลุม หลังจากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล

3.5 ผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการสนทนาแบบเจาะประเด็นที่เกี่ยวกับบริบทของชุมชนไทใหญ่ และเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่ ผู้วิจัยได้จัดให้มีการอภิปรายกลุ่มตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ตามพื้นที่เป้าหมายเป็นกลุ่มประมาณ 7-16 คน โดยผู้วิจัยได้เป็นผู้ดำเนินการสนทนาที่ประเด็น หรือกระตุ้นให้แสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความรู้ ประสบการณ์ ทักษะคิดของแต่ละคน ซึ่งได้เป็นข้อมูลที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่ ได้แก่ ประเพณีของชุมชนไทใหญ่วิถีชีวิต คติความเชื่อ และประเพณีที่สำคัญเฉพาะประเพณีปอยส่างลอง ประเพณีวันออกหว่า (วันออกพรรษา) แห่งองพารา

3.6 การบันทึกข้อมูลภาคสนาม (Field Note) ด้วยการจดบันทึกแบบย่อแล้วจึงนำมาเรียบเรียงและให้มีข้อความอธิบายขยายความมากยิ่งขึ้น เพื่อสะดวกในการจัดหมวดหมู่ การตรวจสอบข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป และผู้วิจัยใช้เครื่องอำนวยความสะดวกในการบันทึกข้อมูลในระหว่างการเก็บข้อมูลขณะสัมภาษณ์ สนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลละเอียดครบถ้วนมากยิ่งขึ้น โดยใช้เครื่องบันทึกเสียง กล้องบันทึกภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่ง เป็นต้น

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

การเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในข้อที่ 1 เป็นการเก็บข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาปรากฏการณ์จากสภาพจริงในมิติต่าง ๆ เพื่อค้นหาความรู้ตามประเด็นต่าง ๆ โดยเริ่มเข้าไปในพื้นที่ชุมชนไทใหญ่ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2553-สิงหาคม 2554 โดยแจ้งให้แก่หน่วยงาน บุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยแจ้งหน่วยงานให้กับกลุ่มผู้นำองค์กรชุมชน กลุ่มชาวบ้าน และกลุ่มพระภิกษุเพื่อแจ้งรายละเอียด วัตถุประสงค์ของการวิจัยตามหนังสือที่ ศร 0053.06/ว.556 ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2553

4.2 ผู้วิจัยศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย วารสาร เอกสารการประชุมจากแหล่งข้อมูลสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้นเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับบริบททั่วไปของชุมชนไทใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

4.3 ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักแบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) บางช่วงของการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้เข้าไปสัมผัสกับวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ด้านบริบททั่วไปของชุมชนไทใหญ่อย่างใกล้ชิด

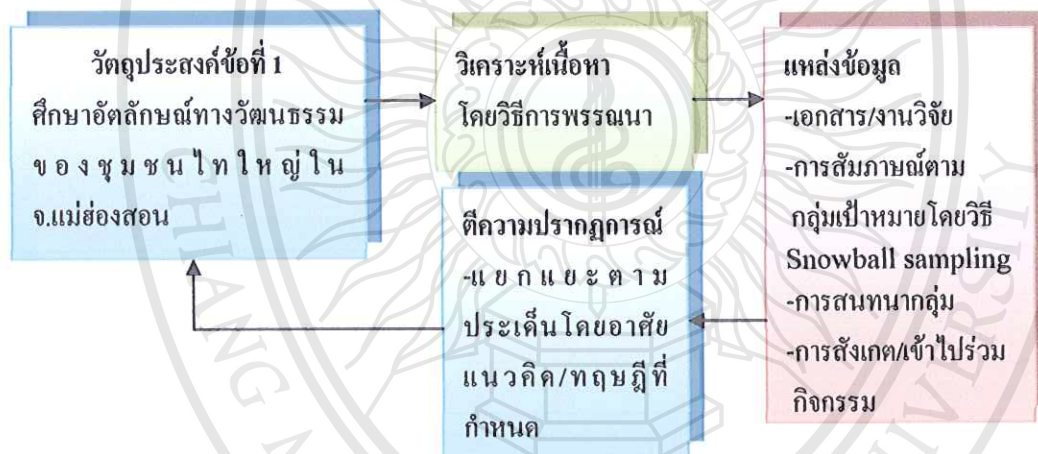
4.4 ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้บริบททั่วไปของชุมชนไทใหญ่จากการถ่ายทอดทัศนะ ประสบการณ์ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3. การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลโดยพิจารณาถึงความถูกต้อง ความพอเพียงและความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลโดยใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) คือการได้ข้อมูลจากหลาย ๆ ฝ่ายหรือหลาย ๆ วิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกัน เพื่อยืนยันความถูกต้องตรงกันของข้อมูล ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลในเรื่องราวที่เป็นประเด็นเดียวกันจนได้ข้อมูลในเรื่องนั้น ๆ ออกมา และใช้วิธีการสังเกต การตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวกับบริบททั่วไปของชุมชนไทใหญ่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์จากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร และสรุปสาระสำคัญที่ได้จากข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ที่ความหมายของปรากฏการณ์ เป็นการเสนอภาพของชุมชนไทใหญ่ให้เห็นรายละเอียดเกี่ยวกับบริบททั่วไปของชุมชนไทใหญ่ โดยได้สรุปให้เห็นตามแผนภูมิที่ 3.1

แผนภูมิที่ 3.1 แสดงการเชื่อมโยงของการวิเคราะห์ข้อมูลของวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยน และการคงอยู่ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ผู้วิจัยใช้ข้อมูลในลักษณะเดียวกันกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ จากวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม การสนทนากลุ่มย่อยเพื่ออภิปรายและถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยน และการคงอยู่ของอัตลักษณ์ทาง

แบบสอบถาม ส่วนข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ เอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย วารสาร เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนการคงอยู่ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

1.2 แหล่งข้อมูลด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยน และการคงอยู่ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นข้อมูลจากเอกสาร และผู้ให้ข้อมูลหลัก ของชุมชนไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 7 ชุมชน

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key-Informants) ในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มผู้นำองค์กรชุมชนที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการกลุ่มพระภิกษุที่เป็นเจ้าอาวาสและพระภิกษุที่เป็นชาวไทใหญ่ และกลุ่มชาวบ้านโดยมีรายชื่อในภาคผนวก ข

3. เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาและสังเคราะห์จากข้อมูลของเอกสารและงานวิจัยเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยน และการคงอยู่ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่

3.2 ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม คือผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น งานประเพณีปอยส่างลองในชุมชนปือกกาด ชุมชนเมืองปอนในช่วงเดือนเมษายน 2553 และประเพณีวันออกหว่า (วันออกพรรษา) ในช่วงเดือนตุลาคม 2553 และ 2554 และกิจกรรมทางสังคมเพื่อเก็บประเด็นและข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยน และการคงอยู่ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่

3.3 ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง โดยใช้สำหรับผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยน และการคงอยู่ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่

3.4 ผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่มจำนวน 7 ครั้ง เป็นการสนทนาแบบเจาะประเด็นที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยน และการคงอยู่ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่โดยชี้ประเด็นและกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมการสนทนาแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความรู้ ประสบการณ์ ทักษะของแต่ละคน ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยน และการคงอยู่ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

4.1 ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย วารสาร เอกสารการประชุมแล้วยังได้ข้อมูลจากการจัดสนทนากลุ่ม พร้อมกับการสัมภาษณ์ การสังเกตในขณะการจัดกลุ่มสนทนาไปด้วย เพื่อใช้ในการสังเคราะห์ วิเคราะห์ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนและการคงอยู่ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่

4.2 ผู้วิจัยจัดสนทนากลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ได้แก่

- 1) บริบททั่วไปของชุมชนไทใหญ่มีลักษณะอย่างไร
- 2) ความเป็นของแท้และดั้งเดิมของ ประเพณีปอยส่างลอง ประเพณีวันออกหว่า (วันออกพรรษา) แห่งองพารามีลักษณะอย่างไร
- 3) ปัจจัยด้านใดบ้างที่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนและส่งผลกระทบต่อความเป็นอัตลักษณ์ดั้งเดิม
- 4) กิจกรรมอะไรบ้างที่มีการปรับเปลี่ยน มีกลไกอะไรบ้างที่จะทำให้เกิดการคงอยู่ในประเพณีปอยส่างลอง ประเพณีวันออกหว่า (วันออกพรรษา)
- 5) มีกระบวนการ และขั้นตอนอย่างไรในการทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรมชุมชนมีการอนุรักษ์ปกป้องวัฒนธรรมอย่างไรบ้าง

4.3 ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย แจ้งกลุ่มผู้นำองค์กรชุมชน กลุ่มชาวบ้าน และกลุ่มพระภิกษุเพื่อแจ้งรายละเอียด วัตถุประสงค์ของการวิจัยตามหนังสือลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2553 และผู้วิจัยยังประสานงานภายในชุมชนไทใหญ่เพื่อให้เกิดกิจกรรมการสนทนากลุ่ม โดยได้รับความร่วมมือจากผู้นำชาวบ้านในชุมชนเป็นอย่างดี โดยมีรายละเอียดของการจัดสนทนากลุ่มตามวัน เวลา สถานที่ดังนี้

- 1) บ้านต่อแพวันที่ 19 สิงหาคม 2553 เวลา 18.00-20.00 น. ณ วัดต่อแพ ตำบลแม่เงา อำเภอบุชนวม จังหวัดแม่ฮ่องสอนจำนวนพระภิกษุ 2 รูป ผู้นำและชาวบ้าน 14 คน
- 2) บ้านเมืองปอนวันที่ 15 กันยายน 2553 เวลา 18.00-20.00 น. ณ วัดเมืองปอน ตำบลเมืองปอน อำเภอบุชนวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวนพระภิกษุ 3 รูป ผู้นำและชาวบ้าน 13 คน
- 3) บ้านหมอกจำแป่วันที่ 25 พฤศจิกายน 2553 เวลา 18.00-20.00 น. ณ วัดหมอกจำแป่ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวนพระภิกษุ 1 รูป ผู้นำและชาวบ้าน 9 คน
- 4) บ้านป่าขามและบ้านเวียงใต้ใช้วิธีการสนทนาแต่ปรับเปลี่ยนลักษณะการจัดสนทนาเป็นกลุ่มเล็ก ๆ จำนวน 2-3 คน เนื่องจากช่วงเวลา 18.00-20.00 น. ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่สะดวกที่จะเข้าร่วมการสนทนา จึงใช้ช่วงของวันพระซึ่งเป็นวันที่ชาวบ้านที่ เป็นผู้อาวุโสสอนใน

วัดช่วงเวลา 07.00 น. และเวลา 18.00 น. ของวันที่ 9 มิถุนายน 2554 ณ วัดป่าขาม อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวนพระภิกษุ 3 รูป ผู้นำและชาวบ้าน 4 คน

5) บ้านปางหมูวันที่ 22 สิงหาคม 2554 เวลา 18.00-20.00 น. ณ วัดปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวนพระภิกษุ 3 รูป ผู้นำและชาวบ้าน 5 คน

6) ชุมชนไทใหญ่ป๊อกกาด ใช้วิธีการสนทนากลุ่มเล็ก ๆ 2 ครั้งจากการพูดคุยที่ไม่เป็นทางการระหว่างเดือนกันยายน 2554 จำนวนพระภิกษุ 1 รูป ผู้นำและชาวบ้าน 8 คน

5. การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลโดยพิจารณาถึงความถูกต้อง ความพอเพียงและความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลโดยใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ดังกล่าวไว้ในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

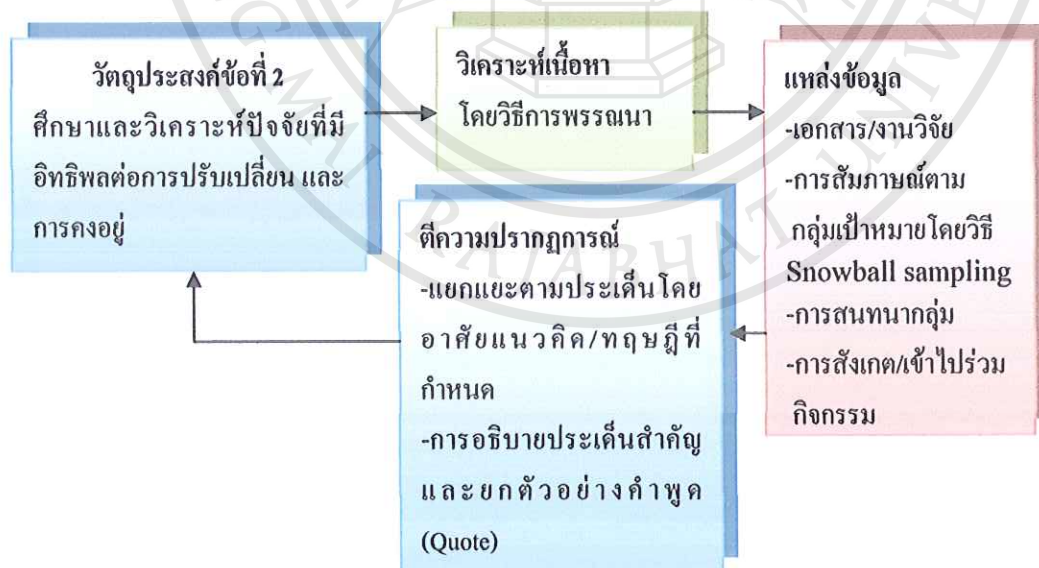
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์แบบ Snowball Sampling Technique และการสัมภาษณ์จากกลุ่มสนทนา การสังเกต และการศึกษาเอกสาร โดยนำเสนอข้อมูลแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

6.1 นำเสนอโดยการอธิบายประเด็นสำคัญและยกตัวอย่างคำพูด (Quote)

6.2 สรุปสาระสำคัญจากประเด็นการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม

6.3 ตีความปรากฏการณ์จากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนไทใหญ่เพื่อให้เห็นปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนและการคงอยู่ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่ และเพื่อให้เห็นการเชื่อมโยงของข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ จึงนำเสนอไว้ดังแผนภูมิที่ 3.2

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อพัฒนากระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับการผลิตใหม่ของชุมชนไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มผู้นำองค์กรชุมชนไทใหญ่ที่เป็นทางการ ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล กระบวนการบริหารงานด้านวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อกิจกรรมทางวัฒนธรรม ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสม เพื่อนำไปประกอบผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับการผลิตใหม่ของชุมชนไทใหญ่ เช่น การบริหารจัดการด้านวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม และศึกษาเอกสารของหน่วยงาน องค์กรในชุมชนไทใหญ่ เช่น รายงานการประชุม แผนงานโครงการ งบประมาณ เป็นต้น

1.2 แหล่งข้อมูลจากแบบสอบถาม สำหรับถามผู้ให้ข้อมูลหลักเฉพาะกลุ่มผู้นำองค์กรชุมชนไทใหญ่ที่เป็นทางการจากชุมชนไทใหญ่ 7 ชุมชน

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วยกลุ่มผู้นำองค์กรชุมชนที่เป็นทางการ คือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัด/อำเภอ/ตำบล จำนวน 30 คน โดยแยกจำนวนผู้ให้ข้อมูลตามชุมชนไทใหญ่ 7 ชุมชนดังนี้ ชุมชนไทใหญ่บ้านต่อแพ จำนวน 4 คน ชุมชนไทใหญ่บ้านเมืองปอน จำนวน 4 คน ชุมชนไทใหญ่บ้านหมอกจำแป่ จำนวน 5 คน ชุมชนไทใหญ่บ้านป่าขาม จำนวน 5 คน ชุมชนบ้านเวียงใต้ จำนวน 4 คน ชุมชนไทใหญ่บ้านปางหมู จำนวน 4 คน และชุมชนไทใหญ่ป้อกกาด จำนวน 4 คน

3. เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

3.1 แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อใช้สำหรับกลุ่มผู้นำชุมชนไทใหญ่ที่เป็นทางการ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจำนวน 1 ชุด โดยกำหนดประเด็นหลักในการสอบถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ที่ให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถเลือกตอบ(Check List) ในประเด็นด้านการบริหารงานวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อกิจกรรมทางวัฒนธรรม สอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสม ได้แก่ การดำเนินงานในปัจจุบันและอนาคต การถ่ายทอดความรู้ด้านวัฒนธรรม จากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบเครื่องมือโดยเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านการวิจัย และด้านวัฒนธรรมจำนวน 5 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ ชมพูคำ รองศาสตราจารย์อนงค์ศิริ วิชาลัย รองศาสตราจารย์ ดร.เกตุมณี มากมี ดร.ภักดีกุล รัตนา และดร.สิรินันท์ ศรีวีระสกุล ตามหนังสือ

บัณฑิตวิทยาลัย ที่ ศร 0533.06/ว.335 เพื่อตรวจสอบเชิงเนื้อหา โดยมีผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม พบว่า

แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล มีข้อคำถามที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลที่แสดงถึงความเป็นชาวไทใหญ่ในพื้นที่ มีข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC: Index of item objective congruence) ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.96

แบบสอบถามตอนที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารงานด้านวัฒนธรรมของผู้นำชุมชนไทใหญ่มีข้อคำถามที่ไม่ตรงกับเนื้อหา (IOC) จำนวน 1 ข้อ ส่วนข้ออื่น ๆ มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาทุกข้อมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.95

แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อกิจกรรมทางวัฒนธรรมมีข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.95

แบบสอบถามตอนที่ 4 สอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสม มีข้อคำถามที่ไม่ตรงกับเนื้อหา (IOC) จำนวน 2 ข้อ ส่วนข้ออื่น ๆ มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาทุกข้อมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.95

3.2 นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม จากนั้นจัดทำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม สำหรับกลุ่มผู้นำชุมชนไทใหญ่ที่เป็นทางการ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ การดำรงตำแหน่ง ภูมิลำเนาเดิม ชาติพันธุ์เดิม ลักษณะการอยู่อาศัยในชุมชน ระดับการศึกษา ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการบริหารงานวัฒนธรรมของผู้นำชุมชนไทใหญ่ เป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม เช่น การกำหนดแผนงาน โครงการ วิธีการดำเนินงาน งบประมาณ ระบบการควบคุมการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ ด้านวัฒนธรรม ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ(Check List) จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อกิจกรรมทางวัฒนธรรมการ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) มีจำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 4 สอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสม ได้แก่ การดำเนินงานในปัจจุบันและอนาคต การถ่ายทอดความรู้ด้านวัฒนธรรมและข้อคิดเห็นอื่น ๆ จำนวน 14 ข้อ

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้นำชุมชนไทใหญ่ที่เป็นทางการเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์ และขอรับคืนโดยส่งกลับทางไปรษณีย์ โดยได้รับความร่วมมืออย่างดีจากกลุ่มผู้นำชุมชนไทใหญ่ทั้ง 7 ชุมชน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามสำหรับกลุ่มผู้นำชุมชนไทใหญ่ที่เป็นทางการ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ คือ

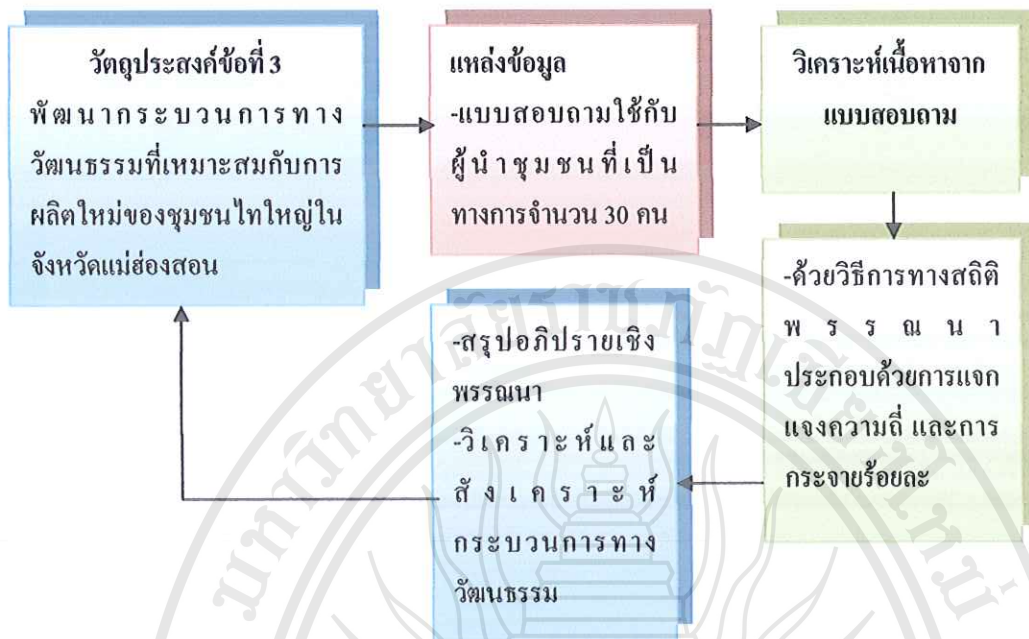
5.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ และการกระจายแบบร้อยละ

5.2 ข้อมูลด้านการบริหารงานวัฒนธรรมของผู้นำชุมชนไทใหญ่ เป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ และแบบร้อยละ

5.3 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อกิจกรรมทางวัฒนธรรมการ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ และแบบร้อยละ

5.4 ข้อมูลข้อเสนอแนะในประเด็นแนวทางของกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับชุมชนไทใหญ่ ผู้วิจัยจะนำมาสรุปอภิปรายเชิงพรรณนา

5.5 การวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการทางวัฒนธรรมผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์จากการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนทางวัฒนธรรมที่ชุมชนไทใหญ่มีส่วนร่วม โดยแยกเป็นประเด็นของการบริหารงาน การวางแผน ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน การกำหนดแผนงาน โครงการ งบประมาณ และการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อกิจกรรมทางวัฒนธรรมและเพื่อให้เห็นการเชื่อมโยงของข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ดังแผนภูมิที่ 3.3

แผนภูมิที่ 3.3 แสดงการเชื่อมโยงของการวิเคราะห์ข้อมูลของวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อประเมินกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับชุมชนไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาความคิดเห็นจากพระภิกษุชาวไทใหญ่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำองค์กรในชุมชนไทใหญ่ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผู้นำเยาวชน และชาวบ้านจำนวน 53 รูป/คน จากการเลือกแบบเจาะจงโดยแยกการเก็บข้อมูลใน 2 ลักษณะได้แก่

1.1 จากผู้เข้าร่วมสัมมนาวิชาการร่วมการประชุมวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมไทใหญ่ศึกษาในประเด็นองค์ความรู้ของภูมิปัญญาชาวไทใหญ่ ลักษณะการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และการบริหารจัดการทางวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2554 ณ วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอนจากกลุ่มพระภิกษุไทใหญ่จำนวน 5 รูป กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัฒนธรรมจำนวน 7 คน กลุ่มผู้นำชุมชนไทใหญ่ที่ไม่เป็นทางการจำนวน 10 คน กลุ่มตัวแทนเยาวชนไทใหญ่จำนวน 6 คน และกลุ่มชาวบ้านในชุมชนไทใหญ่จำนวน 18 คน

1.2 จากกลุ่มผู้นำชุมชนไทใหญ่ที่เป็นทางการส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ ศร 0533.06/ว441 ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2554 เพื่อขอความอนุเคราะห์ประเมินกระบวนการที่เหมาะสมจำนวน 10 คน

2. คุณสมบัติของผู้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมมีดังต่อไปนี้

2.1 กลุ่มพระภิกษุชาวไทยใหญ่ เป็นกลุ่มที่มีบทบาทต่อการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและนำเอากระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมไปใช้ ประกอบด้วยเจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล และเจ้าคณะอำเภอ

2.2 กลุ่มผู้นำองค์กรชุมชนที่เป็นทางการ เป็นกลุ่มที่นำเอากระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมไปปฏิบัติได้โดยตรง เช่น การวางแผนงาน โครงการ การกำหนดงบประมาณ และการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมในชุมชนชาวไทยใหญ่ ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศบาลตำบล นายกเทศบาลเมืองและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.3 กลุ่มผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ เป็นกลุ่มที่มีบทบาทในคณะกรรมการภายในชุมชน ประกอบด้วยผู้อาวุโส ภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ภายในชุมชนชาวไทยใหญ่

2.4 กลุ่มผู้แทนเยาวชน เป็นกลุ่มผู้นำของเยาวชนในชุมชนชาวไทยใหญ่ที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษาที่อาศัยอยู่ในชุมชนชาวไทยใหญ่

2.5 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัฒนธรรม เป็นกลุ่มที่เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรมชาวไทยใหญ่ที่มีทั้งเป็นชาวไทยใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนชาวไทยใหญ่และนักวิชาการในมหาวิทยาลัย

2.6 กลุ่มชาวบ้านชาวไทยใหญ่ เป็นกลุ่มชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนชาวไทยใหญ่และได้รับการยอมรับจากชุมชน และมีลักษณะการกล้าแสดงออกในเชิงความคิดเห็นด้านต่าง ๆ

3. เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยใช้เครื่องมือการวิจัยในขั้นตอนนี้จำนวน 1 ชุด คือ แบบประเมินกระบวนการวัฒนธรรม โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เพื่อถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับชุมชนชาวไทยใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

3.2 ศึกษาค้นคว้าแนวคิดในการจัดทำแบบประเมินกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมโดยผู้วิจัยได้ประยุกต์คุณลักษณะการบริหารจัดการวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ และแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.2550-2559 เป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์สร้างแบบประเมินกระบวนการวัฒนธรรมที่เหมาะสม

3.3 จัดทำร่างแบบประเมินและรายการข้อคำถามที่ครอบคลุมเนื้อหา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีตัวเลือก 5 ระดับคือ

5 หมายถึง มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้มากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้มาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้น้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้น้อยที่สุด

โดยในตอนท้ายของแบบประเมินมีข้อคำถามปลายเปิดให้ผู้ประเมินได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

4. ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแล้วปรับปรุง แก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกระบวนการวัดนธรรมที่เหมาะสมกับผู้เข้าร่วมสัมมนาวิชาการร่วมการประชุมวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมไทใหญ่ศึกษาเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2554 ณ วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน

4.2 ส่งแบบประเมินให้กลุ่มผู้นำชุมชนไทใหญ่ที่เป็นทางการพร้อมหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ ศร 0533.06/ว.441 ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2554 โดยผู้วิจัยไปรับแบบประเมินคืนด้วยตนเอง และรับคืนทางไปรษณีย์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำองค์กรในชุมชนไทใหญ่ที่เป็นทางการ ผู้นำเยาวชน พระภิกษุไทใหญ่ และชาวบ้านในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมตามประเด็น ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดค่าคะแนนของคำตอบ ดังนี้

ระดับคำตอบ 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับคำตอบ 4 หมายถึง มาก

ระดับคำตอบ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับคำตอบ 2 หมายถึง น้อย

ระดับคำตอบ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

การแปลความหมายแบ่งเป็นค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายถึง ค่าระดับที่เหมาะสม/เป็นไปได้มากที่สุด

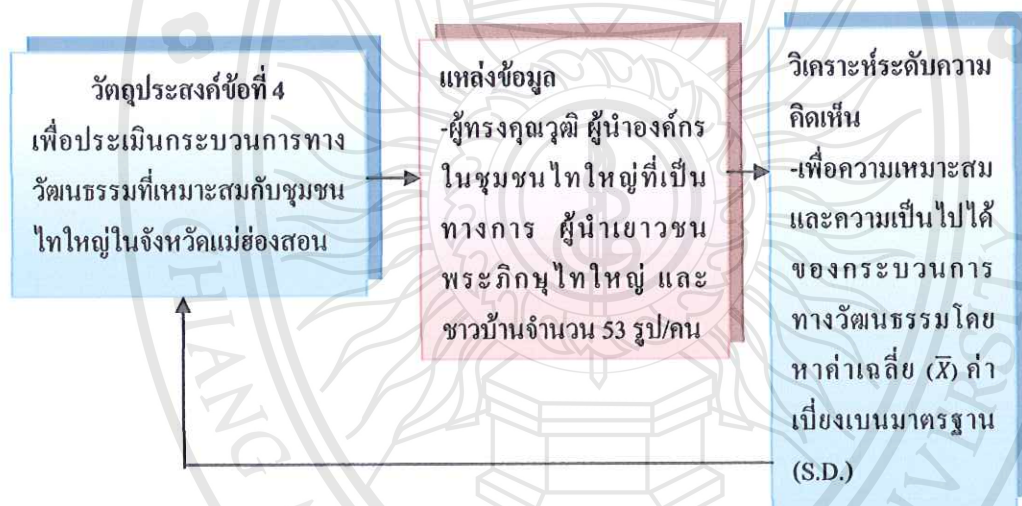
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง ค่าระดับที่เหมาะสม/เป็นไปได้มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง ค่าระดับที่เหมาะสม/เป็นไปได้ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง ค่าระดับที่เหมาะสม/เป็นไปได้น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายถึง ค่าระดับที่เหมาะสม/เป็นไปได้น้อยที่สุด

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินด้วยการแจกแจงความถี่ และกำหนดให้ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเกิน 3.50 เป็นกระบวนการที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ของการนำกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมไปใช้ ส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบประเมิน ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา สรุปประเด็นและสาระสำคัญต่อไป และเพื่อให้การเชื่อมโยงของการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ดังแผนภูมิที่ 3.4

แผนภูมิที่ 3.4 แสดงการเชื่อมโยงของการวิเคราะห์ข้อมูลของวัตถุประสงค์ข้อที่ 4

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 เพื่อสังเคราะห์และเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในการใช้กระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับชุมชนไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในการใช้กระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับชุมชนไทใหญ่ ดังนี้

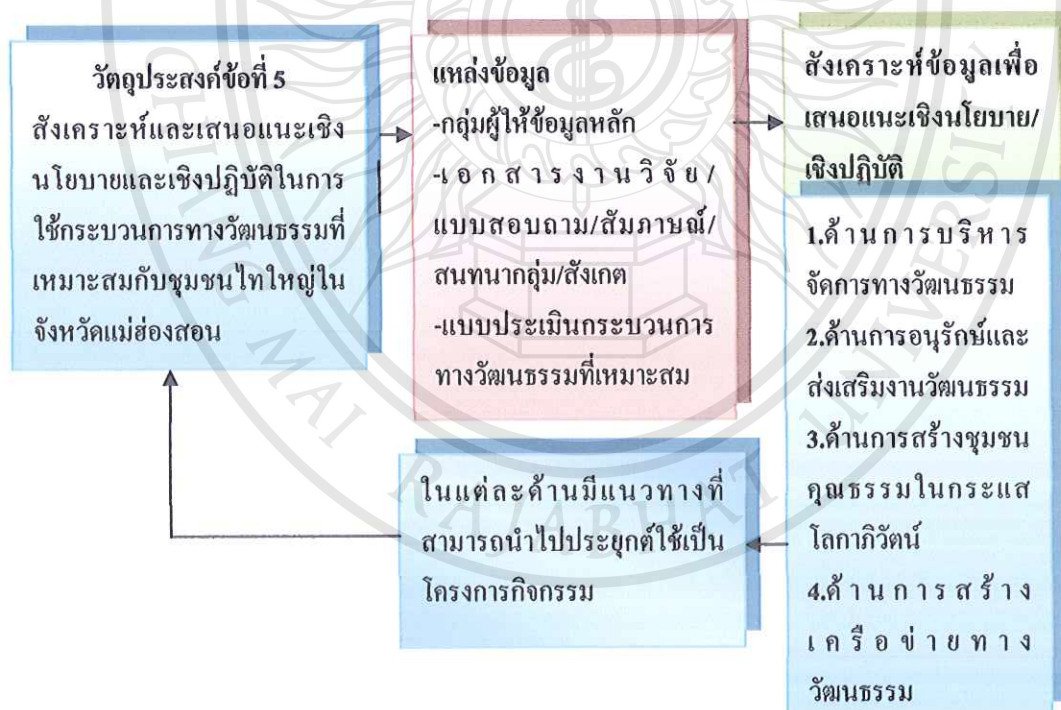
1. การสังเคราะห์ข้อมูล

1.1 สังเคราะห์จากการนำแนวคิด ทฤษฎี และข้อค้นพบจากงานวิจัย ที่ สอดคล้องกันแล้วสรุปให้เห็นเป็นแนวทางของกระบวนการทางวัฒนธรรม

1.2 สังเคราะห์จากการแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกต การศึกษาเอกสารและจากการแสดงความคิดเห็นจากแบบประเมิน กระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสม แล้วเสนอเป็นภาพรวมของเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ

2. การสังเคราะห์เชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ

นำผลการสังเคราะห์ที่ได้นำมาสรุปเป็นกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการทางวัฒนธรรม ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมงานวัฒนธรรม ด้านการสร้างชุมชนคุณธรรมในกระแสโลกาภิวัตน์ และด้านการสร้างเครือข่ายทางวัฒนธรรม ในแต่ละด้านประกอบแนวทางที่สามารถนำไป ประยุกต์ใช้เป็น โครงการหรือกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ และเพื่อให้การเชื่อมโยงของการสังเคราะห์ ข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ดังแผนภูมิที่ 3.5

แผนภูมิที่ 3.5 แสดงการเชื่อมโยงของการสังเคราะห์ข้อมูลของวัตถุประสงค์ข้อที่ 5

สรุปแหล่งข้อมูล เครื่องมือและขั้นตอนในการวิจัย

เพื่อให้เห็นภาพความชัดเจนของแหล่งข้อมูล/เครื่องมือและขั้นตอนในการวิจัย ผู้วิจัย
จึงสรุปให้เห็นรายละเอียด ตามตารางที่ 3.1-3.3 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงการใช้แหล่งข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แหล่งข้อมูล (ผู้ให้ข้อมูลหลัก)	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย			
	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์	สนทนากลุ่ม	รวม
1.กลุ่มผู้นำชุมชนชาวไทยใหญ่				
ที่เป็นทางการ	30	-	-	30
ที่ไม่เป็นทางการ	-	25	20	45
เยาวชน	-	-	3	3
2. กลุ่มพระภิกษุชาวไทยใหญ่				
พระภิกษุ (เจ้าอาวาส)	-	7	6	13
พระภิกษุในวัดไทใหญ่	-	10	6	16
3. กลุ่มชาวบ้านไทใหญ่	-	27	28	55
รวม	30	69	63	162

ตารางที่ 3.2 แสดงแหล่งข้อมูลการใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
กระบวนการทางวัฒนธรรมที่เหมาะสม

ที่	แหล่งข้อมูล(ผู้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้)	จำนวน
1.	ผู้นำชุมชนไทใหญ่ที่เป็นทางการ	10
2.	ผู้นำชุมชนไทใหญ่ที่ไม่เป็นทางการ	7
3.	ผู้แทนเยาวชนในชุมชนไทใหญ่	6
4.	พระภิกษุชาวไทยใหญ่ (เจ้าอาวาส)	5
5.	ชาวบ้านไทใหญ่	18
6.	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัฒนธรรม	7
	รวม	53

ตารางที่ 3.3 สรุปขั้นตอนการวิจัยเรื่อง การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน
ไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ขั้นตอนการวิจัย	กระบวนการ/กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
1. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย	1.ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2.ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม 3.ศึกษาหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ 4.ศึกษากระบวนการทางวัฒนธรรม การสร้างความเข้มแข็ง การมีส่วนร่วม	1.ชื่อเรื่องและเค้าโครงของการวิจัย 2.วัตถุประสงค์ของการวิจัยจำนวน 5 ข้อ 3.ขอบเขตของการวิจัย 4.กรอบแนวคิดในการวิจัย
2. ศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน	1.ศึกษาเอกสาร/งานวิจัย 2.สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักโดยวิธี Snowball Sampling Technique จำนวน 69 รูป/คน ได้แก่ ผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ 25 คน ชาวบ้าน 27 คน พระภิกษุ 17 รูป 3.สังเกตวิถีชีวิตจริงในชุมชน 4.ตรวจสอบ/วิเคราะห์ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตอบคำถามการวิจัยและตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และข้อที่ 2
3.ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนและการคงอยู่ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน	1.ศึกษาและสังเคราะห์ เอกสาร/งานวิจัยเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยน และการคงอยู่ 2.สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอโดยการประเด็นสำคัญและยกตัวอย่างคำพูด (Quote)	ผลวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนและการคงอยู่ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนตอบคำถามการวิจัยและตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และข้อที่ 2

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	กระบวนการ/กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
	3.การจัดสนทนากลุ่มชุมชน ไทใหญ่ 7 แห่งจากกลุ่มต่าง ๆ จำนวน.63 รูป/คน 4.สรุปสาระสำคัญจาก ประเด็นการสัมภาษณ์ การ สนทนากลุ่ม ดีความ ปรากฏการณ์จากสภาพจริงที่ เกิดขึ้น	
4. พัฒนาระบวนการทาง วัฒนธรรมที่เหมาะสมกับการ ผลิตใหม่ของชุมชนไทใหญ่ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน	1.ใช้แบบสอบถามกับกลุ่ม ผู้นำองค์กรที่เป็นทางการ จำนวน 30 คน 2.นำข้อมูลกำหนดเป็น แนวทางเชิงนโยบายเพื่อ จัดทำแบบประเมิน กระบวนการที่เหมาะสม	ผลการพัฒนาระบวนการ วัฒนธรรมที่เหมาะสมกับการ ผลิตใหม่ของชุมชนไทใหญ่ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และ ตอบคำถามการวิจัยและตอบ วัตถุประสงค์ข้อที่ 3
5.ประเมินกระบวนการทาง วัฒนธรรมที่เหมาะสมกับ ชุมชนไทใหญ่ในจังหวัด แม่ฮ่องสอน	ใช้แบบประเมิน กระบวนการทางวัฒนธรรมที่ เหมาะสมโดยประเมินจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำองค์กรใน ชุมชนไทใหญ่ที่เป็นทางการ ผู้นำเยาวชน พระภิกษุไทใหญ่ และชาวบ้านจำนวน53รูป/คน จากการร่วมจัดประชุม วิชาการและการส่งไปรษณีย์	ผลการประเมิน กระบวนการทางวัฒนธรรมที่ เหมาะสมกับชุมชนไทใหญ่ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและ ตอบคำถามการวิจัยและตอบ วัตถุประสงค์ข้อที่ 4
6.สังเคราะห์และเสนอแนะเชิง นโยบายและเชิงปฏิบัติในการ ใช้กระบวนการทางวัฒนธรรม ที่เหมาะสมกับชุมชนไทใหญ่	สังเคราะห์ เสนอแนะเชิง นโยบายและเชิงปฏิบัติซึ่ง ได้มาจากแบบสอบถาม การ สัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม	แนวทางข้อเสนอแนะเชิง นโยบายและเชิงปฏิบัติการใน การใช้กระบวนการทาง วัฒนธรรมที่เหมาะสมกับ

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	กระบวนการ/กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน	การสังเกต การศึกษาเอกสาร และจากแบบประเมิน	ชุมชนไทใหญ่ในจังหวัด แม่ฮ่องสอน และตอบคำถาม การวิจัย และตอบ วัตถุประสงค์ข้อที่ 5
7. นำเสนอผลการวิจัยเรื่อง การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ทาง วัฒนธรรมของชุมชน ไทใหญ่ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะและจัดทำ รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์	รายงานการวิจัยฉบับ สมบูรณ์